

PHONG TỤC CƯỚI XIN CỦA NGƯỜI GIÁY - NGUỒN TƯ LIỆU QUÝ GIÁ TRONG ĐÀO TẠO NGÀNH DU LỊCH CHO SINH VIÊN TRƯỜNG CAO ĐẲNG LAI CHÂU

Nguyễn Thị Huệ
Khoa kinh tế tổng hợp - Trường Cao đẳng Lai Châu

Tóm tắt: Bài viết "Phong tục cưới xin của người Giáy - Nguồn tư liệu quý giá trong đào tạo ngành học Du lịch trường Cao đẳng Lai Châu" khám phá những giá trị văn hóa đặc sắc trong phong tục cưới xin của người Giáy ở Lai Châu, như đám ngõ, ăn hỏi, lễ cưới và lễ lại mặt, qua đó làm rõ ý nghĩa tinh thần và xã hội của các nghi thức này. Bài viết cũng nhấn mạnh việc lồng ghép các giá trị văn hóa vào đào tạo ngành Du lịch nhằm giúp sinh viên hiểu văn hóa bản địa, phát triển kỹ năng thuyết minh và tạo sản phẩm du lịch trải nghiệm. Đây là nguồn tư liệu quý để nâng cao chất lượng giảng dạy tại trường Cao đẳng Lai Châu.

Từ khóa: Phong tục cưới xin, dân tộc Giáy, tư liệu, du lịch....

WEDDING CUSTOMS OF THE GIAY ETHNIC PEOPLE - A VALUABLE RESOURCE OF MATERIAL IN TRAINING IN THE TOURISM COURSE OF LAI CHAU COLLEGE

Nguyen Thi Hue
Department of General Economics, Lai Chau College

Summary: The article "Wedding customs of the Giay people - A valuable resource in training the Tourism major at Lai Chau College" explores the unique cultural values in the wedding customs of the ethnic people Giay in Lai Chau, such as wedding receptions, engagement ceremonies, wedding ceremonies and return ceremonies, thereby clarifying the spiritual and social meaning of these rituals. The article also emphasizes the integration of cultural values into tourism training to help students understand local culture, develop interpretation skills and create experiential tourism products. This is a valuable resource to improve the quality of teaching at Lai Chau College.

Keywords: Wedding customs, Giay ethnic group, documents, tourism...

Nhận bài: 23/10/2024

Phản biện: 13/11/2024

Duyệt đăng: 16/11/2024

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Phong tục cưới xin là một phần không thể thiếu trong văn hóa truyền thống của các dân tộc thiểu số, phản ánh nét đẹp trong đời sống tinh thần, tín ngưỡng và phong tục tập quán của cộng đồng. Người Giáy ở Lai Châu là một trong những dân tộc thiểu số còn giữ gìn và bảo tồn các phong tục cưới hỏi mang đậm bản sắc văn hóa, với những nghi lễ truyền thống đặc trưng. Việc lồng ghép các giá trị văn hóa này vào chương trình đào tạo ngành học Du lịch không chỉ giúp bảo tồn và phát huy di sản văn hóa mà còn mang đến những trải nghiệm giáo dục thực tế cho sinh viên. Bài viết này sẽ tìm hiểu sâu hơn về phong tục cưới xin của người Giáy tại Lai Châu và đề xuất những cách thức tích hợp chúng vào giáo dục ngành học Du lịch.

II. CƠ SỞ LÝ LUẬN

Phong tục cưới hỏi của người Giáy là một chuỗi các nghi lễ phức tạp và trang trọng, bao gồm nhiều giai đoạn từ khi người nam, người nữ gặp nhau cho đến khi chính thức trở thành vợ chồng. Các bước trong lễ cưới bao gồm: đám ngõ, ăn hỏi, lễ cưới và lễ lại mặt. Mỗi giai đoạn đều có những nghi thức riêng biệt và mang đậm ý nghĩa văn hóa.

Đám ngõ (lễ hỏi vợ): Đây là bước đầu tiên trong nghi lễ cưới hỏi, nơi nhà trai mang lễ vật đến nhà gái để ngõ ý xin cưới. Lễ vật thường bao gồm trầu cau, rượu, và một số đặc sản địa phương. Nhà gái sau khi nhận lễ sẽ tổ chức tiệc nhỏ để tiếp đón nhà trai.

Lễ ăn hỏi: Sau khi đám ngõ, lễ ăn hỏi được tổ chức với mục đích chính thức công nhận sự hứa

hôn giữa hai gia đình. Nhà trai mang đến nhiều lễ vật hơn, bao gồm thịt lợn, gạo nếp, và rượu, tượng trưng cho lòng chân thành và sự chuẩn bị chu đáo của mình.

Lễ cưới: Lễ cưới là nghi lễ chính, được tổ chức tại nhà gái trước khi cô dâu về nhà chồng. Các nghi lễ bao gồm việc trao lễ vật, chúc phúc và những lời khuyên từ các bậc trưởng lão. Sau khi hoàn tất các nghi thức, cô dâu và chú rể sẽ cùng nhau đến nhà trai để ra mắt họ hàng.

Lễ lại mặt: Sau khi kết hôn khoảng ba ngày, cô dâu và chú rể sẽ quay lại thăm nhà gái, mang theo lễ vật để thể hiện sự tôn kính và biết ơn đối với bố mẹ vợ. Đây cũng là dịp để hai bên gia đình gắn kết thêm tình cảm.

Phong tục cưới hỏi của người Giáy không chỉ đơn thuần là sự kết hợp giữa hai con người mà còn là một biểu hiện sâu sắc của sự gắn kết trong cộng đồng. Các nghi lễ trong đám cưới mang tính biểu tượng, thể hiện sự tôn trọng đối với tổ tiên, đất trời, cũng như mối quan hệ giữa các thành viên trong gia đình và dòng họ. Điều này cho thấy đám cưới không chỉ là sự kiện cá nhân mà còn là một sự kiện quan trọng đối với cả cộng đồng, nơi mọi người cùng nhau chung vui và hỗ trợ lẫn nhau.

Ngoài ra, các yếu tố văn hóa được thể hiện trong lễ cưới, từ trang phục truyền thống, lễ vật cho đến các nghi thức, đều phản ánh phong cách sống, tín ngưỡng và quan niệm về cuộc sống của người Giáy. Ví dụ, trang phục cưới thường được làm từ những chất liệu tự nhiên, thể hiện sự gắn bó với thiên nhiên, trong khi các lễ vật được chuẩn bị công phu không chỉ mang giá trị vật chất mà còn chứa đựng ý nghĩa sâu sắc về sự kết nối giữa hai gia đình. Các nghi thức như dặm ngõ, lễ ăn hỏi và lễ cưới không chỉ diễn ra theo trình tự mà còn có ý nghĩa riêng, thể hiện sự tôn trọng và lòng hiếu thảo với tổ tiên, đồng thời khẳng định vai trò của các giá trị văn hóa truyền thống trong đời sống tinh thần của người Giáy. Tất cả những điều này góp phần tạo nên một bức tranh văn hóa phong phú, thể hiện rõ nét bản sắc và sự độc đáo của cộng đồng người Giáy tại Lai Châu.

Việc lồng ghép phong tục cưới xin của người Giáy vào chương trình đào tạo ngành Du lịch mang lại nhiều lợi ích thiết thực, góp phần nâng cao chất lượng giáo dục và phát triển

du lịch bền vững.

Giúp sinh viên hiểu sâu hơn về văn hóa bản địa Thông qua việc tìm hiểu và trải nghiệm các phong tục cưới hỏi của người Giáy, sinh viên không chỉ nắm bắt được những giá trị văn hóa đặc sắc mà còn có cơ hội khám phá những nét đẹp và ý nghĩa sâu sắc của các nghi lễ này trong đời sống tinh thần của cộng đồng. Qua đó, họ sẽ có cái nhìn toàn diện hơn về văn hóa dân tộc thiểu số ở Việt Nam, từ những truyền thống, phong tục tập quán cho đến tư duy và giá trị đạo đức của người Giáy.

Phát triển kỹ năng hướng dẫn và thuyết minh du lịch: Các nghi thức trong đám cưới người Giáy có thể được tích hợp vào các hoạt động thực hành du lịch, nơi sinh viên thực hiện vai trò hướng dẫn viên. Trong quá trình này, sinh viên sẽ được đào tạo để thuyết minh cho khách du lịch về ý nghĩa và giá trị của các nghi lễ này, giúp họ cải thiện khả năng giao tiếp, trình bày và tạo dựng mối quan hệ với du khách. Điều này không chỉ nâng cao kỹ năng nghề nghiệp của sinh viên mà còn giúp họ tự tin hơn trong môi trường làm việc thực tế.

Xây dựng sản phẩm du lịch trải nghiệm: Phong tục cưới xin của người Giáy có thể được phát triển thành những sản phẩm du lịch văn hóa độc đáo, như các chương trình du lịch kết hợp tham gia vào đám cưới truyền thống. Du khách sẽ có cơ hội trải nghiệm sâu sắc và chân thực hơn về cuộc sống và văn hóa của người Giáy, từ việc tham gia vào các nghi thức cưới hỏi đến việc thưởng thức các món ăn truyền thống. Những trải nghiệm này không chỉ làm phong phú thêm hành trình du lịch của khách mà còn góp phần tạo ra nguồn thu cho cộng đồng địa phương, thúc đẩy phát triển kinh tế bền vững và bảo tồn văn hóa truyền thống.

III. Đề xuất tích hợp phong tục cưới xin của người Giáy vào chương trình đào tạo ngành học Du lịch

3.1. Lồng ghép vào môn học Du lịch văn hóa

Để lồng ghép nội dung phong tục cưới hỏi của người Giáy vào môn học Du lịch văn hóa, giảng viên có thể xây dựng các bài giảng chuyên đề về văn hóa dân tộc thiểu số, trong đó tập trung vào những nghi lễ cưới hỏi truyền thống của người Giáy như dặm ngõ, lễ ăn hỏi, lễ cưới và lễ lại mặt. Trong mỗi bài giảng, giảng viên có thể trình bày chi tiết các bước trong nghi lễ, các vật phẩm lễ

cưới, trang phục truyền thống, và ý nghĩa biểu tượng của từng nghi thức. Bên cạnh đó, việc sử dụng các hình ảnh, video tư liệu, và câu chuyện thực tế sẽ giúp sinh viên có cái nhìn sinh động và trực quan hơn về các nghi thức này.

Ngoài việc giảng dạy lý thuyết, giảng viên có thể tổ chức các buổi thảo luận nhóm để sinh viên so sánh phong tục cưới hỏi của người Giáy với các dân tộc khác, từ đó rút ra những điểm tương đồng và khác biệt. Sinh viên cũng có thể được giao nhiệm vụ nghiên cứu và thuyết trình về một nghi lễ cụ thể, giúp phát triển kỹ năng thuyết minh và làm quen với việc trình bày văn hóa trong ngành Du lịch. Việc lồng ghép này không chỉ giúp sinh viên hiểu rõ hơn về giá trị văn hóa bản địa mà còn khuyến khích họ suy nghĩ sâu sắc hơn về vai trò của di sản văn hóa trong du lịch và sự cần thiết của việc bảo tồn các phong tục truyền thống trong bối cảnh hiện đại.

3.2. Tổ chức hoạt động trải nghiệm thực tế

Việc tổ chức các chuyến tham quan, thực hành tại các bản làng của người Giáy là một biện pháp quan trọng giúp sinh viên tiếp cận văn hóa bản địa một cách chân thực và sống động. Trong các chuyến đi này, sinh viên có cơ hội quan sát trực tiếp các nghi lễ cưới hỏi truyền thống, từ khâu chuẩn bị lễ vật, trang trí không gian lễ cưới đến quá trình thực hiện các nghi thức như dạm ngõ, ăn hỏi, lễ cưới và lễ lại mặt. Ngoài việc quan sát, sinh viên có thể tham gia vào các hoạt động như chuẩn bị lễ vật, mặc trang phục truyền thống, hoặc giao lưu với người dân địa phương để hiểu rõ hơn về ý nghĩa của từng nghi thức và vai trò của các thành viên tham gia.

Bên cạnh đó, sinh viên sẽ được thực hành các kỹ năng nghề nghiệp quan trọng như hướng dẫn và thuyết minh du lịch bằng cách trực tiếp giới thiệu cho các du khách khác về phong tục cưới hỏi của người Giáy. Giảng viên có thể hướng dẫn sinh viên ghi chép nhật ký hành trình, viết báo cáo trải nghiệm hoặc quay video tư liệu về chuyến đi để làm tài liệu học tập sau này. Những hoạt động này không chỉ giúp sinh viên tăng cường khả năng thực hành mà còn hỗ trợ họ phát triển các kỹ năng mềm như giao tiếp, làm việc nhóm, và giải quyết tình huống thực tế. Đây là cách hiệu quả để sinh viên tiếp thu kiến thức một cách chủ động, gắn

liên lý thuyết với thực hành, từ đó nâng cao hiểu biết về văn hóa địa phương và phát triển năng lực nghề nghiệp trong lĩnh vực du lịch.

3.3. Xây dựng đề tài nghiên cứu, dự án học tập

Việc khuyến khích sinh viên tham gia vào các dự án nghiên cứu về phong tục cưới xin của người Giáy không chỉ giúp sinh viên nâng cao kiến thức mà còn góp phần bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa truyền thống. Để thực hiện biện pháp này, giảng viên có thể hướng dẫn sinh viên xác định các đề tài nghiên cứu cụ thể, chẳng hạn như "Nghi thức dạm ngõ của người Giáy: Ý nghĩa và sự thay đổi qua thời gian" hoặc "Ảnh hưởng của các yếu tố xã hội đến phong tục cưới hỏi của người Giáy".

Trong quá trình thực hiện nghiên cứu, sinh viên có thể thu thập dữ liệu qua các phương pháp như phỏng vấn người cao tuổi trong cộng đồng, khảo sát ý kiến của người dân về phong tục cưới hỏi, và tìm hiểu tài liệu từ các nguồn tư liệu lịch sử hoặc văn hóa. Để tăng tính thực tiễn và hiệu quả của dự án, sinh viên có thể làm việc theo nhóm, chia sẻ ý tưởng và kinh nghiệm, từ đó rèn luyện kỹ năng làm việc nhóm và quản lý thời gian.

Kết quả của các dự án nghiên cứu có thể được trình bày dưới dạng báo cáo, bài thuyết trình hoặc sản phẩm truyền thông như video, sách ảnh, hay triển lãm, giúp phổ biến kiến thức về văn hóa cưới hỏi của người Giáy đến với cộng đồng và du khách. Ngoài ra, việc tham gia vào các dự án nghiên cứu này cũng tạo cơ hội cho sinh viên thể hiện tinh thần trách nhiệm đối với việc bảo tồn di sản văn hóa, đồng thời nâng cao khả năng tư duy phản biện và sáng tạo trong việc giải quyết các vấn đề văn hóa hiện đại.

IV. KẾT LUẬN

Phong tục cưới xin của người Giáy ở Lai Châu là một di sản văn hóa quý báu, chứa đựng nhiều giá trị tinh thần, giáo dục và xã hội. Những nghi lễ cưới hỏi không chỉ phản ánh bản sắc văn hóa độc đáo của người Giáy mà còn là minh chứng cho sự gắn kết trong cộng đồng và tôn vinh các giá trị đạo đức truyền thống. Việc tích hợp những giá trị này vào chương trình đào tạo ngành học Du lịch là vô cùng quan trọng, không chỉ giúp sinh viên hiểu sâu sắc hơn về văn hóa bản địa mà còn trang bị cho họ những kiến thức cần thiết để trở thành những người hướng dẫn du lịch chuyên nghiệp,

có khả năng giới thiệu và truyền tải giá trị văn hóa đến với du khách.

Ngoài ra, việc lồng ghép các phong tục này vào giáo dục còn góp phần bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa truyền thống trong bối cảnh hiện đại, nơi mà nhiều phong tục có nguy cơ bị mai một do ảnh hưởng của toàn cầu hóa. Hướng đi này không chỉ có ý nghĩa đối với sinh viên mà còn góp phần

vào sự phát triển bền vững của ngành du lịch, tạo ra các sản phẩm du lịch phong phú, hấp dẫn và bảo vệ các di sản văn hóa địa phương. Từ đó, ngành Du lịch không chỉ trở thành cầu nối giữa quá khứ và hiện tại, mà còn là động lực thúc đẩy sự phát triển kinh tế - xã hội của vùng Lai Châu, tạo cơ hội cho người dân địa phương nâng cao đời sống và gìn giữ bản sắc văn hóa của dân tộc mình.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Viện Văn hóa Nghệ thuật Quốc gia Việt Nam (2009). *"Phong tục tập quán các dân tộc thiểu số Việt Nam."* Hà Nội: Nhà xuất bản Văn hóa Thông tin.

Trần Bình (2015). *"Tìm hiểu văn hóa dân tộc Dáy ở Lai Châu."* Tạp chí Văn hóa Dân gian, số 6.

Lê Minh Thái (2018). *"Văn hóa cưới hỏi của các dân tộc thiểu số vùng Tây Bắc Việt Nam."* Hà Nội: Nhà xuất bản Chính trị Quốc gia Sự thật.

Nguyễn Thị Mai (2020). *"Lồng ghép văn hóa dân tộc vào giảng dạy ngành Du lịch."* Tạp chí Giáo dục và Phát triển, số 12.

Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch tỉnh Lai Châu (2022). *"Báo cáo tổng kết về bảo tồn và phát huy di sản văn hóa dân tộc Dáy."* Lai Châu: Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch.